

Rapport

Datum: 18 mei 2006

Rapportnummer: 2006/187

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat het Bureau Jeugdzorg Noord-Holland:

onvoldoende actie heeft ondernomen om het schoolverzuim van haar dochter tegen te gaan;

onvoldoende medewerking heeft verleend aan het herstel van de relatie tussen haar en haar dochter;

de biologische vader van haar dochter niet over zijn dochter heeft geïnformeerd, terwijl zijn adres bekend is;

haar het jaarevaluatierapport van 21 juli 2004 en van voorgaande jaren met betrekking tot haar dochter heeft onthouden;

niet schriftelijk heeft willen reageren op haar brieven van respectievelijk 15 april, 17 juni, 25 september, 12 en 14 oktober 2004.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoekster, van oorsprong Russische, is de met het gezag belaste ouder van haar dochter I. Nadat I. in september 2001 van huis was weggelopen, is zij niet meer bij haar moeder woonachtig geweest en heeft zij bij een aantal gast- of pleeggezinnen gewoond. Bij beschikking van de rechtbank van 17 september 2002 is I., dan bijna zestien jaar, naar aanleiding van een verzoek van de Raad voor de Kinderbescherming onder toezicht gesteld van de Stichting Jeugd en Gezin Noord-Holland in Hilversum (hierna ook: Bureau Jeugdzorg). De ondertoezichtstelling (OTS) is steeds verlengd tot 27 november 2004, de dag waarop I. meerderjarig is geworden. Bij beschikking van de rechtbank van 4 februari 2003 is aan Bureau Jeugdzorg een machtiging verleend tot uithuisplaatsing op kamers van I. met ingang van 16 november 2002. In het belang van de opvoeding en verzorging van I. achtte de kinderrechter het noodzakelijk dat I. uit huis werd geplaatst op kamers. Voorts overwoog de kinderrechter dat I. graag zelfstandig op kamers wilde wonen, dat er voorsnog bij I. geen sprake was van ernstige gedragsproblemen en dat zij zich goed hield aan de afspraken met de gezinsvoogd. De machtiging tot uithuisplaatsing is steeds verlengd tot de dag waarop I. meerderjarig is geworden. Voor zover hoger beroep is ingesteld zijn voornoemde beschikkingen in stand gebleven. In november 2002 is I. zelfstandig gaan wonen, eerst met haar vriendje, later op zichzelf.

2. Op grond van de wet (zie Achtergrond, onder 1.) dient Bureau Jeugdzorg in geval van OTS toezicht te houden op de minderjarige en ervoor te zorgen dat aan de minderjarige en

de met het gezag belaste ouder hulp en steun worden geboden om de bedreiging van de zedelijke of geestelijke belangen of de gezondheid van de minderjarige af te wenden. Deze hulp en steun dienen erop gericht te zijn dat de met het gezag belaste ouder de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding zoveel mogelijk behoudt. Indien echter het leeftijds- en ontwikkelingsniveau van de minderjarige en diens bekwaamheid en behoefte zelfstandig te handelen en zijn leven naar eigen inzicht in te richten daartoe noodzakelijk zijn, zijn de hulp en steun, meer dan op het vergroten van de mogelijkheden van de ouders om hun kind te verzorgen en op te voeden, gericht op het vergroten van de zelfstandigheid van de minderjarige.

I. Ten aanzien van het onvoldoende actie ondernemen om het schoolverzuim van verzoeksters dochter tegen te gaan

Bevindingen

1. Uit de informatie die door Bureau Jeugdzorg ter beschikking is gesteld, welke informatie door de Nationale ombudsman gedeeltelijk als vertrouwelijk is aangemerkt (zie onder Onderzoek) en om die reden hier niet volledig wordt weergegeven, blijkt het volgende.

2. In zijn rapportage van 31 juli 2002 concludeerde de Raad voor de Kinderbescherming onder meer dat de moeder van I. (verzoekster; N.o.) door onmacht geen invulling heeft kunnen geven aan het ouderlijke gezag. De Raad adviseerde dat ten behoeve van de hulpverlening aan I. er een OTS moest komen en dat ter beveiliging van de verblijfplaats van I. er een machtiging tot uithuisplaatsing moest komen.

3. Uit het door Bureau Jeugdzorg opgestelde plan van aanpak van 18 december 2002 blijkt onder meer dat de gezinsvoogd met I. de afspraak heeft gemaakt dat zij dagelijks haar school zou bezoeken.

4. Uit de contactjournaals over de periode van 24 september 2002 tot en met 22 december 2004 blijkt onder meer dat toen I. aangaf na haar middelbare school te willen werken, de gezinsvoogd liet weten dat I. gelet op het feit dat zij op dat moment nog leerplichtig was, nog enige vorm van onderwijs moest volgen. Voorts blijkt dat met de mentor van I. op school afspraken werden gemaakt over haar aanwezigheidsplicht. Nadat I. zelfstandig ging wonen hield de gezinsvoogd contact met de mentor over haar schoolbezoek. Toen deze zijn zorgen over I. uitte, spraken de gezinsvoogd en de mentor af dat de mentor met I. geregeld gesprekken zou voeren om haar te begeleiden. Ook blijkt dat de gezinsvoogd contact onderhield met de leerplichtambtenaar over de schoolsituatie van I. Verder blijkt dat de gezinsvoogd met I. afsprak dat zij zelf afspraken met de school zou maken over het inhalen van schoolonderzoeken. Uit de contactjournaals blijkt ten slotte dat toen I. stopte met school zij op dat moment niet meer volledig leerplichtig was en dat zij door bemiddeling van de gezinsvoogd in september 2003 werd toegelaten tot het ROC. Met deze opleiding stopte I. in januari 2004.

5. Uit de eindrapportage van Maatschappij Zangbergen, een instelling voor jeugdzorg die onder meer intensieve ambulante hulp biedt, blijkt dat in maart 2003 de afdeling Jeugdhulpverleningsteam startte met intensieve begeleiding van I. met onder meer als doel dat zij naar school zou gaan en haar leerachterstand zou inhalen.

6. Verzoekster klaagt erover dat Bureau Jeugdzorg onvoldoende actie heeft ondernomen om het schoolverzuim van haar dochter tegen te gaan. Dit gebrek aan toezicht was er volgens verzoekster de oorzaak van dat I. in 2003 haar middelbare schoolopleiding niet afmaakte, haar daaropvolgende opleiding aan het ROC niet afronde en geen diploma's had behaald. Dat I. haar opleiding niet had afgemaakt zou volgens verzoekster het gevolg zijn van het ontbreken van begeleiding door Bureau Jeugdzorg bij het zelfstandig wonen van I. Ook zou Bureau Jeugdzorg in strijd met de Leerplichtwet hebben gehandeld. Dit tezamen zou het toekomstperspectief van I. hebben vernietigd, aldus verzoekster.

7. In reactie op de klacht bij de Nationale ombudsman liet Bureau Jeugdzorg het volgende weten.

Gelet op het leeftijds- en ontwikkelingsniveau van I. en haar bekwaamheid en behoefte zelfstandig te handelen en haar leven naar eigen inzicht in te richten, waren in overeenstemming met het bepaalde in artikel 1:257, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek (BW; zie Achtergrond, onder 1.) de hulp en steun, meer gericht geweest op het vergroten van de zelfstandigheid van I. dan op het vergroten van de mogelijkheden van verzoekster om haar kind te verzorgen en op te voeden. Vanaf het begin had Bureau Jeugdzorg zich als taak gesteld I. te ondersteunen in haar schoolgang. Daartoe werd met I. in het plan van aanpak van 18 december 2002 de afspraak gemaakt dat zij dagelijks haar school zou bezoeken. Met de mentor van I. op school en met de leerplichtambtenaar onderhield de gezinsvoogd geregeld contact over de schoolsituatie van I. Voorts meende Bureau Jeugdzorg dat I. met betrekking tot school intensief moest worden ondersteund. Omdat de gezinsvoogd daar onvoldoende tijd voor had, ontving I. vanaf maart 2003 intensieve ambulante begeleiding van de afdeling Jeugdhulpverleningsteam van Maatschappij Zangbergen. Uiteindelijk haalde I. het examen van haar middelbare schoolopleiding niet vanwege vooral concentratieproblemen. Door bemiddeling van de gezinsvoogd werd zij in september 2003 toegelaten tot het ROC. Met deze opleiding stopte I. in januari 2004. Vanaf het moment dat I. partieel leerplichtig was, was zij zelf verantwoordelijk voor het naleven van deze plicht. Dat zij onder toezicht van Bureau Jeugdzorg was gesteld maakte deze omstandigheid niet anders. Bureau Jeugdzorg nam het standpunt in dat er voldoende acties waren ondernomen om ervoor zorg te dragen dat het ongeoorloofd schoolverzuim van I. werd tegengegaan en dat zij een opleiding zou afronden. Bureau Jeugdzorg achtte de klacht op dit onderdeel ongegrond.

8. In reactie op het standpunt van Bureau Jeugdzorg liet verzoekster weten dat zij van mening bleef dat Bureau Jeugdzorg verantwoordelijk was voor het niet afronden van een

schoolopleiding, dan wel het behalen van een diploma door I. Bureau Jeugdzorg had bij een serieuze begeleiding ook kunnen overwegen om I. over te plaatsen naar een andere school, aldus verzoekster.

Beoordeling

9. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. Dat betekent dat ouders erop mogen vertrouwen dat Bureau Jeugdzorg professionele verzorging en opvoeding biedt aan de minderjarige die in het kader van een OTS aan hem is toevertrouwd. In dit geval brengt dit met zich mee dat Bureau Jeugdzorg zich ervoor dient in te spannen dat I. naar school zou gaan en een opleiding zou afronden.

10. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman kan uit de rapportage van de Raad voor de Kinderbescherming van 31 juli 2002 en de rechterlijke uitspraak van 4 februari 2003 inzake uithuisplaatsing de conclusie worden getrokken dat gelet op het leeftijds- en ontwikkelingsniveau van I. zij bekwaam was en behoefte had zelfstandig te handelen en haar leven naar eigen inzicht in te richten. De Nationale ombudsman acht het gelet hierop niet onredelijk dat Bureau Jeugdzorg bij de tenuitvoerlegging van de OTS en de rechterlijke machtiging tot uithuisplaatsing zich op het standpunt heeft gesteld dat de hulp en steun moesten worden gericht op het vergroten van de zelfstandigheid van I.

In overeenstemming met de bepalingen omtrent de tenuitvoerlegging van de OTS (zie Achtergrond, onder 2.) heeft Bureau Jeugdzorg op 18 december 2002 het hulpverleningsplan opgesteld. Daarin heeft Bureau Jeugdzorg onder meer tot doel van de hulpverlening gemaakt dat I. dagelijks haar school zou bezoeken. Daartoe zijn met I., haar mentor en de leerplichtambtenaar afspraken gemaakt en is geïnitieerd dat I. intensieve ambulante begeleiding kreeg met onder meer als doel dat zij naar school zou gaan en haar leerachterstand zou inhalen. Verder heeft Bureau Jeugdzorg gestimuleerd dat I. geregeld haar school bezocht en haar gewezen op haar verantwoordelijkheid voor het naleven van de partiële leerplicht. Ook heeft de gezinsvoogd ervoor heeft gezorgd dat I. werd toegelaten tot het ROC.

11. Al met al moet worden geconcludeerd dat Bureau Jeugdzorg in dit opzicht heeft zorggedragen voor professionele verzorging en opvoeding door zich ervoor in te spannen dat I. naar school zou gaan en een opleiding zou afronden. Daarmee heeft Bureau Jeugdzorg gehandeld in overeenstemming met het vereiste van professionaliteit. Dat I. uiteindelijk het examen van haar middelbare schoolopleiding niet heeft gehaald en de opleiding aan het ROC niet heeft afgemaakt, doet hier niet aan af.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

II. Ten aanzien van het onvoldoende medewerking verlenen aan het herstel van de relatie tussen verzoekster en haar dochter

Bevindingen

1. Uit de informatie die door Bureau Jeugdzorg ter beschikking is gesteld, welke informatie door de Nationale ombudsman gedeeltelijk als vertrouwelijk is aangemerkt (zie onder Onderzoek) en om die reden hier niet volledig wordt weergegeven, blijkt het volgende.

2. Uit de rapportage van de Raad voor de Kinderbescherming van 31 juli 2002 en het plan van aanpak van Bureau Jeugdzorg van 18 december 2002 blijkt dat er vanaf de aanvang van de jeugdhulpverlening sprake was van een ernstig verstoorde relatie tussen verzoekster en haar dochter. Verder blijkt uit de rapportage, het plan van aanpak en de contactjournaals dat I. bij herhaling liet weten geen contact te willen met haar moeder. Uit het plan van aanpak blijkt voorts dat een van de doelstellingen van de OTS was dat de gezinsvoogd blijvend zou trachten contact te leggen met de moeder en de stiefvader van I. om hen te informeren over het welzijn van hun dochter.

3. Op 16 oktober 2002, een maand nadat I. onder toezicht van Bureau Jeugdzorg was gesteld, nodigde de gezinsvoogd verzoekster uit voor een kennismakingsgesprek. Bij brief van 22 oktober 2002 liet verzoekster Bureau Jeugdzorg weten dat zolang I. niet in een internaat of een neutraal pleeggezin verbleef, er geen contact met Bureau Jeugdzorg zou plaatsvinden.

4. Op 24 december 2002 nodigde de gezinsvoogd verzoekster opnieuw uit voor een kennismakingsgesprek. Doel van dat gesprek was onder meer dat verzoekster werd geïnformeerd over de situatie van I., dat met verzoekster de achtergrond van de OTS werd besproken, dat de gezinsvoogd haar werkwijze zou toelichten en dat eventuele vragen van de kant van verzoekster beantwoord zouden kunnen worden. Op deze uitnodiging ging verzoekster niet in.

5. Op 29 januari 2004 zocht de heer G. namens verzoekster contact met Bureau Jeugdzorg om over het welzijn van I. en de relatie tussen verzoekster en haar dochter te praten. De gezinsvoogd ging niet op dit voorstel in, maar liet G. weten dat verzoekster zich persoonlijk te allen tijde tot haar kon wenden.

6. Op 10 september 2004 bezocht verzoekster het kantoor van Bureau Jeugdzorg omdat zij zich zorgen maakte over haar dochter. Naar aanleiding hiervan was er op 16 september 2004 telefonisch contact tussen de gezinsvoogd en verzoekster en werd een afspraak gemaakt voor een gesprek op 20 september 2004. Toen de gezinsvoogd I. hierover op 16 september 2004 informeerde benadrukte deze dat zij niets met haar moeder te maken wilde hebben. De gezinsvoogd drong er in een gesprek op 12 oktober 2004 bij I. op aan na te denken over de vraag onder welke voorwaarden zij wel contact met haar moeder wilde

hebben en dit de gezinsvoogd te laten weten. Uit de contactjournaals blijkt dat I. hieraan geen gevolg heeft gegeven.

7. Verzoekster klaagt erover dat Bureau Jeugdzorg niet heeft gewerkt aan het herstel van het contact tussen I. en haar familie. Volgens verzoekster sprak hieruit minachting en discriminatie door Bureau Jeugdzorg van de ouders, de met het gezag belaste moeder (verzoekster; N.o.) en de stiefvader van I.

8. In reactie op de klacht bij de Nationale ombudsman nam Bureau Jeugdzorg het volgende standpunt in.

Eén van de belangrijkste uitgangspunten van de werkwijze van Bureau Jeugdzorg in een OTS is herstel van het contact tussen de jeugdige en zijn of haar ouders. Dit is volgens Bureau Jeugdzorg slechts haalbaar als beide partijen bereid zijn hieraan mee te werken. Volgens Bureau Jeugdzorg was er maximale medewerking verleend en waren er vele pogingen gedaan om het contact tussen moeder en dochter te herstellen. I. weigerde echter consequent om in welke vorm dan ook contact met haar moeder aan te gaan. Daarnaast nam verzoekster een onverzettelijke houding aan om in gesprek te gaan met de gezinsvoogd. Om die redenen lukte het niet om het contact te herstellen. Pas twee maanden voordat I. meerderjarig werd, het moment waarop de OTS afliep en de bemoeienis van Bureau Jeugdzorg met I. eindigde, trad verzoekster in contact met de gezinsvoogd. Ondanks de inspanningen van de gezinsvoogd lukte het ook toen niet het contact te herstellen. Bureau Jeugdzorg achtte de klacht ook op dit onderdeel ongegrond.

9. In reactie op het standpunt van Bureau Jeugdzorg liet verzoekster weten het vreemd te vinden dat zij na de beëindiging van de OTS wel moeizaam contact met haar dochter heeft kunnen maken. Volgens verzoekster heeft Bureau Jeugdzorg er nooit werk van gemaakt om het contact te herstellen.

Beoordeling

10. Het vereiste van professionaliteit betekent in dit geval dat verzoekster de verwachting mocht hebben dat Bureau Jeugdzorg de wettelijke taak in het kader van OTS behoorlijk zou uitvoeren en, in de lijn van artikel 1:257, vierde lid, van het BW (zie Achtergrond, onder 1.), de relatie tussen haar en haar dochter zou bevorderen.

11. Ondanks dat vanaf de aanvang van de OTS duidelijk was dat sprake was van een ernstig verstoorde verhouding tussen I. en haar moeder en I. geen contact met haar moeder wenste, heeft Bureau Jeugdzorg gedurende de hele OTS getracht dit contact te herstellen. I. bleef echter volharden in haar standpunt dat zij geen contact met haar moeder wilde en ook verzoekster ging onvoldoende in op de pogingen van Bureau Jeugdzorg om met verzoekster in gesprek te komen. Gelet hierop, en gelet op het leeftijds- en ontwikkelingsniveau van I. kan niet worden gesteld dat Bureau Jeugdzorg onvoldoende

heeft gedaan om de relatie tussen verzoekster en haar dochter te herstellen. Daarmee heeft Bureau Jeugdzorg gehandeld in overeenstemming met het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

III. Ten aanzien van het niet informeren van de biologische vader van verzoeksters dochter

Bevindingen

1. Uit de rechterlijke uitspraken blijkt dat alleen verzoekster en niet de biologische vader van I. met het ouderlijk gezag is belast.
2. Verzoekster klaagt erover dat Bureau Jeugdzorg de biologische vader van haar dochter niet over zijn dochter heeft geïnformeerd, terwijl zijn adres bekend was. Volgens verzoekster zou minimale informatie in het Engels op zijn plaats zijn geweest.
3. In reactie op de klacht bij de Nationale ombudsman nam Bureau Jeugdzorg het volgende standpunt in.

Uit de beschikking van de rechtbank van 17 september 2002 leidde Bureau Jeugdzorg af dat de biologische vader van I. niet met het gezag was belast. Ingevolge artikel 1:377c van het BW (zie Achtergrond, onder 1.) had Bureau Jeugdzorg geen plicht om de niet met het gezag belaste ouder te informeren over de minderjarige, tenzij hierom werd verzocht. De biologische vader had dit nimmer gedaan. Dit terwijl hij door de Raad voor de Kinderbescherming al in juli 2002 op de hoogte was gebracht van de jeugdhulpverlening aan I. Hierop had de biologische vader nooit gereageerd. Voorts wilde I. volgens Bureau Jeugdzorg ook niet dat haar biologische vader werd geïnformeerd.

Gelet op het vorenstaande was er voor Bureau Jeugdzorg geen verplichting om de biologische vader van I. te informeren, nu daar niet om was verzocht. Bureau Jeugdzorg achtte de klacht op dit onderdeel ongegrond.

4. Daarnaast door de Nationale ombudsman gevraagd heeft verzoekster geen uitsluitel gegeven of de biologische vader Bureau Jeugdzorg op enig moment had verzocht hem nader te informeren over I.

Beoordeling

5. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. In dit geval wordt het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking beheerst door de wettelijke bepalingen over informatie

van de artikelen 1:377b en 1:377c van het BW (zie Achtergrond, onder 1.).

6. Uit artikel 1:377b van het BW volgt dat de ouder die met het gezag is belast, is gehouden de niet met het gezag belaste ouder op de hoogte te stellen van belangrijke zaken die betrekking hebben op het kind. Uit artikel 1:377c van het BW volgt dat Bureau Jeugdzorg de niet met het gezag belaste ouder geen informatie over het kind hoeft te verstrekken als daar niet om wordt gevraagd.

7. Nu de biologische vader van I. niet met het gezag is belast en ook niet is gebleken dat hij Bureau Jeugdzorg om informatie over zijn dochter heeft gevraagd, had Bureau Jeugdzorg gelet op de wettelijke bepaling van artikel 1:377c van het BW geen plicht de biologische vader van I. van informatie te voorzien. Daarmee heeft Bureau Jeugdzorg niet gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

IV. Ten aanzien van het niet verstrekken van het jaarevaluatierapport van 21 juli 2004 en van voorgaande jaren

Bevindingen

1. Met ingang van 17 september 2002 is I. onder toezicht van Bureau Jeugdzorg gesteld. Op 27 november 2002 werd I. zestien jaar. De eerste rapportage van Bureau Jeugdzorg, het plan van aanpak, dateert van 18 december 2002. Hierna werden jaarlijks hulpverleningsplannen en evaluaties opgesteld.

2. Uit de informatie die door Bureau Jeugdzorg ter beschikking is gesteld, welke informatie door de Nationale ombudsman gedeeltelijk als vertrouwelijk is aangemerkt (zie onder Onderzoek) en om die reden hier niet volledig wordt weergegeven, blijkt dat I. vanaf de aanvang van de OTS niet wenste dat aan haar moeder gegevens over haar werden verstrekt.

3. Op 30 december 2002 en 1, 2 en 13 januari 2003 verzocht verzoekster Bureau Jeugdzorg om een aantal bescheiden toe te sturen. Onder meer en voor zover hier van belang vroeg verzoekster naar het plan van aanpak van 18 december 2002. Dit stuk bevatte een overzicht van het verloop van de OTS en het actuele hulpverleningsplan en was door Bureau Jeugdzorg als bijlage gevoegd bij het verzoekschrift machtiging uithuisplaatsing van 18 december 2002 aan de kinderrechter. Bij brief van 15 januari 2003 wees Bureau Jeugdzorg met een beroep op het privacyreglement het verzoek af omdat I. hiervoor geen toestemming had gegeven.

4. Op 22 juli 2004 zond Bureau Jeugdzorg aan de kinderrechter het verzoekschrift verlenging ondertoezichtstelling en verlenging uithuisplaatsing. Als bijlage bij het

verzoekschrift was het jaarevaluatierapport van 21 juli 2004 gevoegd. Op 1 september 2004 ontving verzoekster van de rechtbank een afschrift van het verzoekschrift en de bijlage.

5. Verzoekster klaagt erover dat Bureau Jeugdzorg het jaarevaluatierapport van 21 juli 2004 en van voorgaande jaren niet aan haar heeft verstrekt.

6. In reactie op de klacht bij de Nationale ombudsman nam Bureau Jeugdzorg het volgende standpunt in.

Volgens het privacyreglement van Bureau Jeugdzorg kunnen jeugdigen van zestien jaar en ouder zelfstandig beslissen of zij anderen dan zichzelf toestemming geven om hun dossiers in te zien. I. had vanaf het begin van de OTS duidelijk gemaakt dat ze niets meer met haar moeder te maken wilde hebben en ook niet wilde dat haar moeder haar dossiers zou inzien. Volgens het privacyreglement had Bureau Jeugdzorg de beslissing van I. hierin te accepteren. Gelet op wettelijke gronden, de leeftijd en de wens van I. dat haar moeder geen inzage zou krijgen in haar persoonsgegevens, mocht Bureau Jeugdzorg rapportages over I. niet aan verzoekster toesturen. Bureau Jeugdzorg achtte de klacht ongegrond.

7. In reactie op het standpunt van Bureau Jeugdzorg liet verzoekster weten dat ook vóór het bereiken van de zestienjarige leeftijd van I. er geen rapportages door Bureau Jeugdzorg waren verstrekt.

Beoordeling

8. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Dit vereiste wordt in dit geval ingeperkt door de wettelijke bepalingen over de bescherming van persoonsgegevens van de Wet bescherming persoonsgegevens (zie Achtergrond, onder 3.), de Wet op de Jeugdhulpverlening (zie Achtergrond, onder 4.) en het daarop steunende Privacyreglement van Bureau Jeugdzorg (zie Achtergrond, onder 5.). Hieruit volgt dat Bureau Jeugdzorg geen inlichtingen over de jeugdige die de zestienjarige leeftijd heeft bereikt zonder diens toestemming aan anderen mag verstrekken, ook niet aan de ouders. Dit is alleen anders indien de jeugdige niet in staat moet worden geacht tot een redelijke waardering terzake.

9. Gelet op het feit dat I. zestien jaar was toen Bureau Jeugdzorg begon met rapporteren en I. niet wenste dat aan haar moeder inlichtingen werden verstrekt, terwijl voorts niets erop duidde dat I. niet in staat moest worden geacht tot een redelijke waardering terzake, moet dan ook worden geoordeeld dat Bureau Jeugdzorg door het jaarevaluatierapport van 21 juli 2004 en de voorgaande rapportages niet aan verzoekster te verstrekken, niet in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking heeft gehandeld. Dat verzoekster voornoemde jaarevaluatierapport in afschrift van de rechtbank heeft

ontvangen doet daar niet aan af.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

V. Ten aanzien van het niet schriftelijk willen reageren op verzoeksters brieven van respectievelijk 15 april, 17 juni, 25 september, 12 en 14 oktober 2004

Bevindingen

1. Op 15 april 2004 schreef verzoekster Bureau Jeugdzorg een brief over het schoolverzuim van I. en verzocht zij Bureau Jeugdzorg om een schriftelijke reactie. Naar aanleiding van deze brief nodigde Bureau Jeugdzorg verzoekster bij brief van 27 april 2004 uit voor een gesprek op 18 mei 2004. Bij brief van 10 juni 2004 deelde Bureau Jeugdzorg verzoekster mee dat zij niet was verschenen op de gemaakte afspraak en ook geen bericht van verhindering had gestuurd. Indien verzoekster alsnog prijs stelde op een gesprek dan verzocht Bureau Jeugdzorg verzoekster om binnen veertien te reageren zodat een nieuwe afspraak kon worden gemaakt. Zonder bericht van verzoekster ging Bureau Jeugdzorg ervan uit dat verzoekster afzag van een gesprek.

2. Op 17 juni 2004 schreef verzoekster Bureau Jeugdzorg opnieuw een brief over het schoolverzuim van I. en het herstel van het contact tussen moeder en dochter. Wederom verzocht zij Bureau Jeugdzorg om een schriftelijke reactie. Naar aanleiding van deze brief deelde Bureau Jeugdzorg verzoekster bij brief van 8 juli 2004 mee haar vragen niet schriftelijk te zullen beantwoorden. Volgens Bureau Jeugdzorg zouden de antwoorden bij verzoekster waarschijnlijk meer vragen oproepen omdat Bureau Jeugdzorg de geldende privacyregels in acht diende te nemen. Daarom bood Bureau Jeugdzorg aan in een persoonlijk onderhoud de vragen door te nemen en verzocht verzoekster hiervoor contact op te nemen. Hierop is verzoekster niet ingegaan.

3. Tijdens een bezoek op 10 september 2004 en in telefoongesprekken in de dagen daarna vroeg verzoekster Bureau Jeugdzorg om haar over het welzijn van I. te informeren. Naar aanleiding hiervan vond op 20 september 2004 een gesprek plaats tussen verzoekster en de gezinsvoogd. Daarin deelde de gezinsvoogd mee dat Bureau Jeugdzorg geen informatie over I. kon verstrekken omdat I. daarvoor geen toestemming had gegeven. Op 25 september en 12 oktober 2004 schreef verzoekster Bureau Jeugdzorg brieven waarin zij wederom informatie vroeg over het welzijn van I. en waarin zij inging op het jaarevaluatierapport van 21 juli 2004 dat zij op 1 september 2004 in afschrift van de rechtbank had ontvangen. Verzoeksters was van mening dat Bureau Jeugdzorg zich achter het privacybelang van I. verschool en achtte dit hypocriet. Bij brief van 12 oktober 2004 deelde Bureau Jeugdzorg verzoekster mee dat de gezinsvoogd in het gesprek van 20 september 2004 verzoekster, voor zover het belang van I. zich hiertegen niet verzette, informatie over I. had gegeven. Indien verzoekster bij nader inzien toch niet tevreden was met de resultaten van het gesprek, bood Bureau Jeugdzorg opnieuw de mogelijkheid aan

om in een persoonlijk onderhoud verzoeksters onvrede te bespreken.

4. In reactie op de brief van Bureau Jeugdzorg uitte verzoekster bij brief van 14 oktober 2004 haar onvrede over het verloop van het gesprek op 20 september 2004. Met een beroep op privacybepalingen zou haar ten onrechte geen informatie zijn gegeven over het welzijn van I. Verzoekster vroeg om te worden geïnformeerd over het gesprek tussen de gezinsvoogd en I. met betrekking tot het arrangeren van een ontmoeting tussen verzoekster en I. om persoonlijk spullen van I. te overhandigen. Verzoekster verzocht om een schriftelijke reactie alvorens in te gaan op de suggestie om een vervolggelak aan te gaan.

5. Bij brief van 14 oktober 2004 informeerde de gezinsvoogd verzoekster over het gesprek dat zij met I. had gevoerd over een eventuele ontmoeting tussen verzoekster en I. In reactie op verzoeksters brief van 14 oktober 2004 verwees Bureau Jeugdzorg in een brief van 2 november 2004 naar de brief van de gezinsvoogd van 14 oktober 2004. Opnieuw bood Bureau Jeugdzorg een bemiddelingsgesprek aan.

6. Verzoekster klaagt erover dat Bureau Jeugdzorg niet schriftelijk heeft willen reageren op haar brieven van respectievelijk 15 april, 17 juni, 25 september, 12 en 14 oktober 2004.

7. In reactie op de klacht bij de Nationale ombudsman nam Bureau Jeugdzorg het volgende standpunt in.

Op elke brief die verzoekster had gestuurd was schriftelijk gereageerd met een uitnodiging om te komen praten met de gezinsvoogd of diens direct leidinggevende, eventueel in het bijzijn van een tolk. Hiervoor was gekozen omdat Bureau Jeugdzorg in haar brieven niet méér kon aangeven dan dat de beslissing van I. geen informatie over haar te verstrekken zou worden gerespecteerd. In een persoonlijk gesprek met verzoekster zou dit beter kunnen worden uitgelegd en zou kunnen worden gezien of er manieren waren om I. en haar moeder te bewegen tot elkaar te komen. Op de uitnodigingen was verzoekster, veelal zonder afmelding, niet verschenen. Gelet op het vorenstaande had verzoekster telkens schriftelijk een reactie gekregen op haar brieven met een uitnodiging voor een gesprek, maar daarop was verzoekster niet ingegaan. Schriftelijk kon niet inhoudelijk op de brieven van verzoekster worden gereageerd omdat I. dit op grond van het privacyreglement kon en mocht tegenhouden. Bureau Jeugdzorg achtte de klacht ongegrond.

Beoordeling

8. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Het vereiste houdt voor bestuursorganen onder meer de plicht in om brieven van burgers duidelijk en op het onderwerp toegesneden te beantwoorden. Dit betekent dat Bureau Jeugdzorg op toereikende wijze op

de brieven van verzoekster dient te reageren.

9. Zoals hiervóór onder IV.8 en 9 gesteld mocht Bureau Jeugdzorg geen inlichtingen over I. zonder haar toestemming aan verzoekster verstrekken. Gelet hierop is het juist dat Bureau Jeugdzorg in de brief van 8 juli 2004 liet weten dat verzoeksters vragen niet schriftelijk zouden worden beantwoord en dat verzoekster voor een persoonlijk onderhoud werd uitgenodigd. Wel zou het beter zijn geweest als Bureau Jeugdzorg dit verzoekster al had meegedeeld bij brief van 27 april 2004 in reactie op verzoeksters brief van 15 april 2004. De brief van verzoekster van 14 oktober 2004 heeft de brief van Bureau Jeugdzorg van dezelfde datum gekruist. In deze brief is Bureau Jeugdzorg tegemoetgekomen aan het verzoek van verzoekster om haar schriftelijk te informeren over het gesprek dat de gezinsvoogd met I. had. Op alle brieven van verzoekster heeft Bureau Jeugdzorg schriftelijk gereageerd. Gelet op vorenstaande moet dan ook worden geconcludeerd dat Bureau Jeugdzorg in overeenstemming met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking heeft gehandeld.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van Bureau Jeugdzorg Noord-Holland te Hilversum, is niet gegrond.

Onderzoek

Op 18 oktober 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw S. te Hilversum, met een klacht over een gedraging van Bureau Jeugdzorg Noord-Holland te Hilversum.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Stichting die het bureau jeugdzorg in de provincie Noord-Holland in stand houdt, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de Stichting die het bureau jeugdzorg in de provincie Noord-Holland in stand houdt verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. De Stichting die het bureau jeugdzorg in de provincie Noord-Holland in stand houdt verzocht de Nationale ombudsman om een deel van de door haar verstrekte stukken vertrouwelijk te behandelen. Dit verzoek werd door de Nationale ombudsman gehonoreerd.

Vervolgens werd verzoekster in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Bureau Jeugdzorg deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De reactie van verzoekster gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Beschikkingen ondertoezichtstelling en machtiging tot uithuisplaatsing van de rechtbank Amsterdam van 17 september 2002, 4 februari en 16 september 2003 en 14 september 2004.
2. Rapportage van de Raad voor de Kinderbescherming van 31 juli 2002 (vertrouwelijk).
3. Brief van de Stichting Jeugd en Gezin Noord-Holland in Hilversum (hierna ook: Bureau Jeugdzorg) aan verzoekster van 16 oktober 2002.
4. Brief van verzoekster aan Bureau Jeugdzorg van 22 oktober 2002.
5. Brief van Bureau Jeugdzorg aan verzoekster van 25 november 2002.
6. Plan van aanpak van 18 december 2002 (vertrouwelijk).
7. Brief van Bureau Jeugdzorg aan verzoekster van 15 januari 2003.
8. Eindrapportage van de afdeling Jeughulpverleningsteam van Maatschappij Zangbergen (vertrouwelijk).
9. Overeenkomst tussen Bureau Jeugdzorg en I. over afspraken en voorwaarden opleiding ROC van 22 september 2003 (vertrouwelijk).
10. Brief van verzoekster aan Bureau Jeugdzorg van 15 april 2004.
11. Brief van Bureau Jeugdzorg aan verzoekster van 27 april 2004.
12. Brief van Bureau Jeugdzorg aan verzoekster van 10 juni 2004.
13. Brief van verzoekster aan Bureau Jeugdzorg van 17 juni 2004.
14. Brief van Bureau Jeugdzorg aan verzoekster van 8 juli 2004.
15. Jaarevaluatierapport van 21 juli 2004 (vertrouwelijk).

16. Verzoekschrift verlenging ondertoezichtstelling en verlenging uithuisplaatsing van 22 juli 2004 (vertrouwelijk).
17. Brief van de rechtbank Amsterdam aan verzoekster van 1 september 2004.
18. Brief van verzoekster aan Bureau Jeugdzorg van 25 september 2004.
19. Brief van verzoekster aan Bureau Jeugdzorg van 12 oktober 2004.
20. Brief van Bureau Jeugdzorg aan verzoekster van 12 oktober 2004.
21. Brief van verzoekster aan Bureau Jeugdzorg van 14 oktober 2004.
22. Brief van Bureau Jeugdzorg aan verzoekster van 14 oktober 2004.
23. Brief van Bureau Jeugdzorg aan verzoekster van 2 november 2004.
24. Contactjournaals over de periode 24 september 2002 tot en met 22 december 2004 (vertrouwelijk).
25. Brief van verzoekster aan de Nationale ombudsman van 14 oktober 2004.
26. Brief van verzoekster aan de Nationale ombudsman van 6 november 2004.
27. Brief van Bureau Jeugdzorg aan de Nationale ombudsman van 24 januari 2005.
28. Fax van verzoekster aan de Nationale ombudsman van 16 augustus 2005.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Burgerlijk Wetboek

Artikel 1:254, eerste lid (tekst geldend tot 1 januari 2005):

“Indien een minderjarige zodanig opgroeit, dat zijn zedelijke of geestelijke belangen of zijn gezondheid ernstig worden bedreigd, en andere middelen ter afwending van deze bedreiging hebben gefaald of, naar is te voorzien, zullen falen, kan de kinderrechter hem onder toezicht stellen van een gezinsvoogdij-instelling als bedoeld in artikel 60 van de Wet op de jeugdhulpverlening (Stb. 1989, 360).”

Artikel 1:257 (tekst geldend tot 1 januari 2005):

“1 De gezinsvoogdij-instelling houdt toezicht op de minderjarige en zorgt dat aan de minderjarige en de met het gezag belaste ouder hulp en steun worden geboden teneinde de bedreiging van de zedelijke of geestelijke belangen of de gezondheid van de minderjarige af te wenden.

2. Deze hulp en steun zijn erop gericht de met het gezag belaste ouder de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding zoveel mogelijk te doen behouden.

3. Indien het leeftijds- en ontwikkelingsniveau van de minderjarige en diens bekwaamheid en behoefte zelfstandig te handelen en zijn leven naar eigen inzicht in te richten daartoe noodzaken, zijn de hulp en steun, meer dan op het vergroten van de mogelijkheden van de ouders om hun kind te verzorgen en op te voeden, gericht op het vergroten van de zelfstandigheid van de minderjarige.

4. De gezinsvoogdij-instelling bevordert de gezinsband tussen de met het gezag belaste ouder en de minderjarige.”

Artikel 1:261, eerst en tweede lid (tekst geldend tot 1 januari 2005):

1. Indien dit noodzakelijk is in het belang van de verzorging en opvoeding van de minderjarige of tot onderzoek van diens geestelijke of lichamelijke gesteldheid, kan de kinderrechter de gezinsvoogdij-instelling op haar verzoek machtigen de minderjarige gedurende dag en nacht uit huis te plaatsen. Bij het verzoek wordt vermeld voor welke voorziening, soort voorziening of andere verblijfplaats de machtiging wordt gevraagd.

2. De machtiging kan eveneens worden verleend op verzoek van de raad voor de kindbescherming of van het openbaar ministerie. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 1: 377b, eerste lid:

“De ouder die met het gezag is belast, is gehouden de niet met het gezag belaste ouder op de hoogte te stellen omtrent gewichtige aangelegenheden met betrekking tot de persoon en het vermogen van het kind en deze te raadplegen - zo nodig door tussenkomst van derden - over daaromtrent te nemen beslissingen. Op verzoek van een ouder kan de rechter ter zake een regeling vaststellen.”

Artikel 1: 377c:

“1. Onverminderd het bepaalde in artikel 377b van dit boek wordt de niet met het gezag belaste ouder desgevraagd door derden die beroepshalve beschikken over informatie inzake belangrijke feiten en omstandigheden die de persoon van het kind of diens verzorging en opvoeding betreffen, daarvan op de hoogte gesteld, tenzij die derde de informatie niet op gelijke wijze zou verschaffen aan degene die met het gezag over het

kind is belast dan wel bij wie het kind zijn gewone verblijfplaats heeft, of het belang van het kind zich tegen het verschaffen van informatie verzet.

2. Indien de informatie is geweigerd, kan de rechter op verzoek van de in het eerste lid van dit artikel bedoelde ouder bepalen dat de informatie op de door hem aan te geven wijze moet worden verstrekt. De rechter wijst het verzoek in ieder geval af, indien het belang van het kind zich tegen het verschaffen van de informatie verzet.

3. Het vierde lid van artikel 377a van dit boek is van overeenkomstige toepassing.”

2. Besluit kwaliteitsregels en taken voogdij- en gezinsvoogdij-instellingen (Besluit van 18 juni 1990, houdende vaststelling van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 60, vierde lid, van de Wet op de jeugdhulpverlening)

Artikel 8 (tekst geldend tot 1 januari 2005):

“1. De instelling stelt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen zes weken, met betrekking tot iedere jeugdige ten aanzien van wie zij een taak heeft een hulpverleningsplan op, dat is afgestemd op de problemen en stoornissen van de jeugdige. De gezinsvoogdij-instelling stelt dit plan op onder verantwoordelijkheid van degene die verantwoordelijk is voor de opdracht tot hulp en steun.

2. Het hulpverleningsplan bevat in ieder geval:

a. een beschrijving van de voorgenomen activiteiten met betrekking tot de jeugdige, in relatie tot de korte en lange termijn doelen, met vermelding van de daarbij in te schakelen deskundigen en van evaluatiemomenten alsmede met vermelding van te voeren overleg met daarvoor in aanmerking komende personen of instanties;

b. een vermelding van de wijze waarop daarvoor in aanmerking komende leden van het gezin, waaruit de jeugdige afkomstig is, zullen worden betrokken bij de werkzaamheden, dan wel een vermelding van de redenen waarom dit niet zal gebeuren;

c. een vermelding van degene die namens de instelling de contactpersoon is voor het geheel van de taakuitoefening.

3. Een hulpverleningsplan komt niet tot stand en wordt niet gewijzigd dan nadat daarover in ieder geval overleg is gepleegd met:

a. de desbetreffende jeugdige, overeenkomstig zijn beoordelingsvermogen;

b. de ouders of voogd, tenzij dit overleg kennelijk schade zal toebrengen aan de jeugdige.

4. Van het overleg en de resultaten daarvan wordt melding gemaakt in het hulpverleningsplan. Indien geen overleg is gepleegd wordt hiervan met opgave van

redenen melding gemaakt.

5. Indien een jeugdige is geplaatst in een voorziening voor jeugdhulpverlening, wordt, voor zover het hulpverleningsplan van die voorziening voorziet in de onderwerpen genoemd in het tweede lid, geen hulpverleningsplan als bedoeld in het eerste lid vastgesteld.

6. De instelling stelt aan het einde van haar taak ten aanzien van de jeugdige een rapport op, waarin beschreven wordt de wijze waarop zij haar taak heeft verricht. Het rapport wordt toegevoegd aan het hulpverleningsplan.”

3. Leerplichtwet 1969 (Wet van 30 mei 1968, houdende vaststelling Leerplichtwet 1969)

Artikel 2, eerste lid:

“Degene die het gezag over een jongere uitoefent, en degene die zich met de feitelijke verzorging van een jongere heeft belast, zijn verplicht overeenkomstig de bepalingen van deze wet te zorgen, dat de jongere als leerling van een school is ingeschreven en deze school na inschrijving geregeld bezoekt...”

Artikel 3, eerste lid:

“De verplichting om te zorgen, dat een jongere als leerling van een school is ingeschreven, begint op de eerste schooldag van de maand volgende op die waarin de jongere de leeftijd van vijf jaar bereikt, en eindigt:

- a. aan het einde van het schooljaar na afloop waarvan de jongere ten minste twaalf volledige schooljaren een of meer scholen heeft bezocht;
- b. aan het einde van het schooljaar waarin de jongere de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt.”

4. Wet bescherming persoonsgegevens (Wet van 6 juli 2000, houdende regels inzake de bescherming van persoonsgegevens)

Artikel 8:

“Persoonsgegevens mogen slechts worden verwerkt indien:

- a. de betrokkene voor de verwerking zijn ondubbelzinnige toestemming heeft verleend;

(...)

- f. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het

bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert.”

5. Wet op de jeugdhulpverlening (Wet van 8 augustus 1989, houdende regelen ten aanzien van de jeugdhulpverlening)

Artikel 44 (tekst geldend tot 1 januari 2005):

“1. Onverminderd het bij of krachtens de wet bepaalde, verstrekken de uitvoerder en de plaatsende instantie aan anderen dan de jeugdige geen inlichtingen over de jeugdige, dan wel inzage in of afschrift van de bescheiden dan met toestemming van de jeugdige.

2. Indien de jeugdige minderjarig is, is in plaats van diens toestemming de toestemming van zijn wettelijke vertegenwoordiger vereist, indien hij:

a. jonger is dan twaalf jaren, of

b. de leeftijd van twaalf jaren heeft bereikt en niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen terzake.

3. Onder anderen dan de jeugdige zijn niet begrepen degenen van wie beroepshalve de medewerking bij de hulpverlening noodzakelijk is en degenen die zijn betrokken bij de voorbereiding of uitvoering van een maatregel van kindbescherming.

4. Onder anderen dan de jeugdige zijn evenmin begrepen diens wettelijke vertegenwoordigers, indien hij de leeftijd van zestien jaar nog niet heeft bereikt, alsmede indien hij deze leeftijd heeft bereikt, doch niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen terzake, tenzij door het verstrekken van inlichtingen over de jeugdige danwel van inzage in of afschrift van bescheiden, het belang van de jeugdige kan worden geschaad.”

Artikel 45, eerste lid (tekst geldend tot 1 januari 2005):

“1. De uitvoerder en de plaatsende instantie treffen een schriftelijke regeling waarin het recht op inzage in en afschrift van gegevens, alsmede de beperkingen aan het verstrekken van inlichtingen en inzage worden geregeld overeenkomstig de artikelen 42 tot en met 44b.”

6. Privacyreglement Bureau Jeugdzorg

Artikel 7:

“1. Bij het verstrekken van gegevens betreffende de jeugdige gelden de volgende regels:

a. Onverminderd het bij of krachtens de wet bepaalde, verstrekt de houder of de medewerker die met de uitvoering van de taken belast is, aan anderen dan de jeugdige

geen inlichtingen over de jeugdige, dan wel inzage in of afschrift van bescheiden, dan met toestemming van de jeugdige.

(...)

c. Onder anderen dan de jeugdigen zijn (...) begrepen diens wettelijke vertegenwoordigers, indien de jeugdige de leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt, alsmede indien hij deze leeftijd heeft bereikt, doch niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn zaken terzake.

2. Persoonsgegevens van de jeugdige voor zover niet geregeld in lid 1 (...) worden niet zonder toestemming aan derden verstrekt tenzij dit een verstrekking betreft:

a. die voortvloeit uit het doel van de registratie;

b. krachtens wettelijk voorschrift;

c. krachtens rechterlijk bevel;

d. desgevraagd aan personen of instanties met een publiekrechtelijke taak, voor zover zij die gegevens behoeven voor de uitvoering van hun taak en de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerden daardoor niet onevenredig wordt geschaad.”